

**JERNVERKS-
MUSEUM**

Formidlingsstrategi 2024–2025

Vedtatt på styremøtet 13. februar 2024

Næs Jernverksmuseum har som en av sine hovedoppgaver å formidle historien til Næs Jernverk og hele den norske jernverkshistorien. Næs Jernverksmuseum skal være den fremste drivkraften i Norge på formidling av den gamle jernverkshistorien, med utgangspunkt i landets best bevarte jernverk. Formidlingen ved Næs jernverksmuseum skal være tuftet på forskning.

Formidlingsstrategien skal gi ramme og retning for museets formidlingsvirksomhet, og den må ses i sammenheng med museets totale virksomhet.

Museet formidler jernverkshistorien på flere arenaer, med et variert formidlingstilbud for mange ulike målgrupper (se vedlegg). Hovedressurser er museumsanleggene, miljøet rundt disse samt medarbeidernes ulike kompetanser.

Museets formidlingsstrategi er forankret i

- ICOMs museumsetiske regelverk
- Norsk kulturpolitikk: St.medl. nr. 49 (2008-2009), *Framtidas museum* og Meld. St. 23 (2020–2021), *Musea i samfunnet* og St.meld. nr. 24 (2008-2009) *Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv*
- Læreplanverket for den norske skole, fagfornyelsen. UDIR 2020
- Vedtektene for Stiftelsen Næs Jernverksmuseum og
- Plan for Næs Jernverksmuseum 2020-2030.

I strategiperioden vil museet legge vekt på enkelte, spesielt samfunnsrelevante perspektiver i formidlingsarbeidet: miljø, teknologi og håndverk, migrasjon, mangfold og globalisering.

Hovedmål

Strategien inneholder overordnede, generelle mål, og danner grunnlaget for mer detaljerte planer. Museets mål for formidlingsarbeidet er å

- gi innsikt i, skape forståelse for og inspirere til kritisk refleksjon omkring den teknisk-industrielle kulturarven, de faglige ferdighetene og kompetansene til håndverkerne og arbeiderene, samt jernverkens miljø- og allmenne historie
- være et attraktivt og inkluderende museum for et variert publikum, uavhengig av tilretteleggingsbehov eller sosiokulturell bakgrunn
- samarbeide om formidlingstilbud med andre museer og med virksomheter, institusjoner og foreninger
- bidra til driften av museet gjennom egeninntekter, omdømmebygging og gjenkjøp

Strategier for å nå hovedmålene: Målgrupper og virkemidler

Museet skal nå fram til publikum gjennom varierte formidlingstilbud. Dette kan være i form av direkte møter og omvisninger, ved digital formidling eller informasjonsarbeid, via utstillinger, ulike typer arrangementer, pedagogiske opplegg og fagpublikasjoner.

All formidling skal være faglig forankret i forskning om jernverkshistorien og museets samlinger. Den enkelte medarbeiders kompetanse, erfaring og engasjement er avgjørende for å skape tillit og troverdighet overfor publikum. Det er derfor vesentlig med kontinuerlig intern opplæring av medarbeiderne og sesongansatte gjennom kurs og skriftlig materiale.

Museet har som mål å være en møteplass for alle, men har et særlig søkelys på barnefamilier, skoleelever og voksne med interesse for historie.

MÅLGRUPPER	VIRKEMIDLER
Skoleelever på alle trinn	Varierte tilbud til alle trinn via Den kulturelle skolesekken og andre undervisningsopplegg
Barnefamilier i nærområdet eller turister	Omvisninger, digital formidling, tema- og/eller familiesøndager og barneaktiviteter
Voksne med interesse for historie	Formidlingstilbud spesielt rettet mot voksne: foredrag, omvisninger, utstillinger, publikasjoner og digital formidling
Minoriteter og internasjonalt publikum	Undervisningstilbud, informasjon på engelsk og tysk på nettsider og i informasjonsfolder
Bedriftsgrupper	Omvisninger på bestilling
Grupper	Omvisninger i sommersesongen eller informasjon på nettsider og i informasjonsfolder på norsk, engelsk og tysk
Allment publikum og turister	Omvisninger, digital formidling, temadager
Museets venneforening «Jernverkets Venner»	Egne tilbud (se vår hjemmeside)
Blinde og svaksynte	Spesialtilpassede omvisninger

Vedlegg: Formidlingsarenaer og virkemidler

Museets ulike formidlingsarenaer gir en helt unik opplevelse av jernverkstiden, teknologien og forholdene menneskene levde under. Museet driver formidling på tre ulike arenaer i dag: Næs Jernverksmuseum, Solberg gruve og Forvaltergården – Tvedestrand museum. Alle arenaene gir gode muligheter for å aktivisere publikum og aktualisere ulike temaer.

Museet ønsker å gi et generelt tilbud til et bredt publikum i sesongen ved å levendegjøre historien gjennom personifiserte fortellinger, opplevelser, arrangementer og egenaktivitet på ulike og nye arenaer.

Næs Jernverksmuseum: museets hovedarena

Snekkerboden har publikumsmottak, kafe, butikk samt kinosal og er starten for mange aktiviteter: omvisninger med film, aktivitetsdager, andre aktiviteter, skoletilbud, foredrag, konserter og enkel servering. I museumsbutikken formidles jernverkshistorie med skiftende plakattstillinger, ~~og~~ ovner og ved salg av fagbøker og -tidsskrifter, noe som bidrar til en helhetlig opplevelse.

I museets øvrige bygninger, de gamle driftsbygningene, vil vi kontinuerlig utvikle omvisningene og utstillingene slik at publikum får den til enhver tid best mulige opplevelsen av verket og historien. Prosjektet «Hammer i drift» er et ledd i dette. Museet har faste utstillinger i Maskinen: ovnstillinger, historisk utstilling med modeller og metallverksted.

Den romantiske parken Lunden, som er åpen hele året, vedlikeholdes av museet for å gi publikum den best mulige opplevelsen. Parkens historie formidles gjennom en filmguide på appen Useum som publikum kan laste ned gratis på mobilen. Museet tilbyr også spesialomvisninger og arrangementer etter avtale.

Verksplassen Hammerbakken ligger litt utenfor museumsområdet og blir lite brukt i dag.

Solberg gruve: museets besøksgruve

Solberg gruve gir et unikt inntrykk av jernmalmgruvene i Arendalsfeltet og forholdene for gruvearbeiderne. Ved gruva er det bygget en ny paviljong for å bedre publikumsforholdene og formidlingsarbeidet. Jernmalmgruven er åpen hver søndag i sommerhalvåret, ved forespørsler og for skoleklasser.

Forvaltergården: Tvedestrands museum

Forvaltergården fra 1772 til 1774, har krambod med salg av bøker, drops og jernprodukter, utstillingslokaler med fast utstilling om Tvedestrands historie, utstilling av et eldre apotek, utstillingslokaler i 2. etasje og kafe i kjelleren. I Forvaltergården er det muligheter for små arrangementer eller foredrag i utstillingslokalet og midlertidige utstillinger.

Jernverksseminaret og tidsskriftet Fortuna tar opp temaer fra jernverkshistorien og tekniske temaer. Dette er «arenaer» for formidling mot målgruppen som er spesielt interessert i jernverkshistorie.

**JERNVERKS-
MUSEUM**

Formidlingsplan 2024–2025

Tiltak og ressursbruk

Tiltakene i denne planen kommer i tillegg til daglige gjøremål og faste aktiviteter. Disse gjøremålene og aktivitetene er en del av årlige aktivitetsplaner, undervisningsplaner og kommunikasjonsplaner.

Hver av de foreslåtte tiltakene må detaljplanlegges for å synliggjøre hvilke ressurser som må settes inn og hva de vil innebære av kostnader. Planlegging og gjennomføring av tiltak gjøres i stor grad i vinterhalvåret (medio oktober til ultimo februar).

TIDSROM	TILTAK	RESSURSBRUK
2024/25	Omarbeide plan for omvisninger på museet ut fra ny kunnskap og samfunnsrelevante perspektiver	Egen gruppe satt ned av medarbeidere og eventuelt sesongansatte.
2024/25	Utvikle aktivitetstilbud for hammersmia som skal tilbys grupper	Egen gruppe satt ned av medarbeidere, smed og eventuelt andre
2024/25	Ferdigstille utstilling om hammersmeder	
2024/25	Istandsetting og gjenreising av minnesmerket for Jacob Aall i Lunden (Se punkt 1.5, s. 15, i museets langtidsplan)	
2024/25	Eget tema: Masovnen – jernverkets hjerte (1622–1909). Eget tiltak med bruk av dagens kunnskap og ny forskning til formidlingstiltak og aktiviteter.	Utarbeide egen plan for innhenting av kunnskap, formidlingstiltak og aktiviteter.
2024/25	Utvikle eget pedagogisk opplegg for DKS om hammersmia, eventuelt masovnen/jernverksdriften. Egen utstilling om masovnen i Snekkerbua	
	Planlegging av ny utstilling i Forvaltergården	
2024/25	WC og bod i paviljongen ved Solberg gruve.	